

Izglītības un zinātnes
ministrija

Valsts izglītības satura centrs

SKOLA
2030

Informācija plašsaziņas līdzekļiem
Rīgā, 2017. gada 25. septembrī

Sabiedriskajai apspriešanai izsludina jaunā mācību satura un pieejas aprakstu “Izglītība mūsdienīgai lietpratībai”

Sabiedriskajai apspriešanai šodien nodots jaunā mācību satura un pieejas apraksta projekts “Izglītība mūsdienīgai lietpratībai”. Ar to var iepazīties vietnē www.skola2030.lv. Dokumentā vienkopus aplūkoti mērķi, galvenie sasniedzamie rezultāti skolēnam, apgūstamais mācību saturs, pieeja mācībām un mācību darba organizācijai visās vispārējās izglītības pakāpēs – pirmsskolā, pamatzglītībā un vidējā izglītībā. Sabiedriskā apspriešana notiks līdz 2018. gada 1. februārim, un šī ir unikāla iespēja skolotājiem, vecākiem, uzņēmējiem, ikvienam sabiedrībā ietekmēt saturu mācībām skolās Latvijā. Sabiedriskajai apspriešanai noslēdzoties, izvērtējot sniegtos komentārus un ieteikumus, uz šī dokumenta pamata apstiprināšanai Ministru kabinetā (MK) tiks iesniegtas pirmsskolas izglītības vadlīnijas, pamatzglītības standarts un vispārējās vidējās izglītības standarts.

Valsts izglītības satura centrs (VISC) ierosinājis pārmaiņas izglītības pieejā Latvijā, lai izstrādātu, aprobētu un pēctecīgi ieviestu tādu vispārējās izglītības saturu un pieeju mācībām, kas skolēnos attīstītu dzīvei 21. gadsimtā svarīgas zināšanas, prasmes un ieradumus, kas balstīti vērtībās, citiem vārdiem, lietpratību. Pirmo reizi mācību saturs pārskatīts vienotā sistēmā un pēctecīgi visos izglītības posmos, sākot no pusotra gada vecuma pirmsskolā līdz 12. klasei.

Kādu vēlamies redzēt katru skolēnu Latvijā

Ne tikai Latvijā, bet arī citviet pasaulē pašlaik mainās izpratne par to, kādas zināšanas un prasmes būs nepieciešamas nākotnes sabiedrībā. Latvijas skolēniem kopumā labi padodas uzdevumi, kas prasa atcerēties vai rīkoties pazīstamās situācijās, taču trūkst iemaņu un pieredzes iedziļināties, apstrādāt daudzveidīgus datus, darboties komandā, piedāvāt risinājumus nestandarta situācijām. Tāpēc skolām jātiecas piedāvāt bērniem un jauniešiem tādu mācīšanās pieredzi, **kuras rezultāts būtu skolēna lietpratība jeb kompetence: spēja lietot zināšanas, prasmes un ieradumus, kas balstīti vērtībās, risinot problēmas mainīgās reālās dzīves situācijās.**

Pirmo reizi saturs veidots kā sasniedzamais rezultāts skolēnam

Būtiskākā no pārmaiņām jaunajā mācību satura un pieejas aprakstā – **tas veidots, domājot par sasniedzamo rezultātu skolēnam**, nevis pēc iespējas plašākas katras jomas satura apguves perspektīvas. Šī ir pirmā reize, kad vispārējās izglītības mācību saturs tiek pārskatīts kopumā, vērtējot, lai zināšanas, temati, prasmes dažādos mācību priekšmetos nepārklātos, pēc iespējas mazinot līdzšinējo satura sadrumstalotību, nodrošinot saskaņotu un pēctecīgu zināšanu un prasmju apguvi.

Mācību saturs organizēts septiņās cilvēka dzīves darbībai nozīmīgās jomās: valodu, sociālajā un pilsoniskajā, kultūras izpratnes un pašizpausmes mākslā, dabaszinātņu, matemātikas, tehnoloģiju, veselības un fiziskās aktivitātes. Katrā no tām izvirzīti būtiskākie pamatjēdzieni jeb “lielās idejas”, kas skolēnam jāapgūst, lai viņam veidotos vienota izpratne par apkārtējo pasauli un sevi tajā. Mācību jomās skolēni apgūst mācību priekšmetus, kā arī starppriekšmetu moduļus: veselību, drošību, kultūras izpratni, tekstpratību un citus.

Saglabājot fundamentālās zināšanas un pamatprasmes daudzveidīgās cilvēka darbības jomās, saturs tiek papildināt ar caurviju prasmēm un ieradumiem, kas balstīti vērtībās, lai skolēns iemācītos mācīties visa mūža garumā, ikdienā rīkotos saskaņā ar savām vērtībām.

Tāpat kā līdz šim, MK noteikumi noteiks, kādas prasmes, zināšanas un attieksmes jāiemācās bērniem un jauniešiem, beidzot pirmsskolu, 3., 6., 9. un 12. klasi. Tas, kā šo rezultātu sasniegt, būs katras skolas un

skolotāja izvēle un atbildība. Atbilstoši satura ietvarā aprakstītajiem mūsdienīgas lietpratības izglītības mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem skolēnam mācību jomās skolas varēs patstāvīgi plānot, kā tieši sasniegt skolēniem izvirzītos mērķus atbilstoši savu skolēnu vajadzībām un vietējai situācijai.

Jaunā satura ieviešana – pakāpeniska 5 gadu laikā

Pilnveidoto mācību saturu ieviešs pakāpeniski nākamo piecu gadu laikā, pārmaiņas sākot nākamajā, 2018./2019., mācību gadā pirmsskolās un 1. klasē, bet pēc tam secīgi nākamajos izglītības posmos. Jaunie valsts pārbaudījumi 9. klašu un 12. klašu beidzējiem pirmoreiz būs obligāti pēc pieciem gadiem, t. i., no 2021./2022. gada.

Atbalsts skolām un skolotājiem

Lai topošajām pārmaiņām sagatavotu skolas un skolotājus, no šī gada oktobra sāksies pakāpeniskas mācības par jauno mācību saturu un pieeju visu Latvijas skolu un pirmsskolu vadības komandām, notiks pedagogu profesionālās pilnveides mācības. Skolotāju atbalstam līdz obligātā mācību satura ieviešanas uzsākšanai tiks izstrādāti atbalsta materiāli – mācību priekšmetu programmas, mācību materiālu piemēri, metodiskie materiāli, t.sk. bērniem ar speciālām vajadzībām, tiks veidoti diagnostikas instrumenti saskaņā ar jauno saturu.

Skolotājiem būs pieejami e-mācību moduļi labākai izpratnei par jauno mācību saturu un pieeju, digitālo mācību materiālu krātuve ikdienas darbam. Papildus katru pavasari plānoti reģionāli ieviešanas semināri labākās prakses piemēru apguvei, arī citi informatīvi un profesionālās pilnveides pasākumi. Tāpat mācību saturs un pieeja nākamajos divos gados tiks aprobēts un atbilstoši pilnveidots 100 pilotskolās Latvijā. Tādējādi paredzams, ka piecos gados tiks izveidots pamats atbalsta mehānismam skolām un skolotājiem, pašvaldībām un vecākiem sekmīgai mācību satura un pieejas pilnveidei.

Vidusskolas saturs: individualizēts skolēnam un vairākos līmeņos

Pamatizglītības pakāpē mācību satura apguve tiek plānota vienoti visiem skolēniem. Veicot agrāko vispārējās vidējās izglītības modeļu analīzi un pētot labāko pasaules izglītības sistēmu pieredzi, satura dokumentos izvērtēšanai tiek piedāvāti pilnveidoti vispārējās vidējās izglītības plānošanas principi, paredzot mācību priekšmetu līmeņošanu un iespēju individualizēt mācību saturu skolēnam atbilstoši interesēm un nākotnes mērķiem, vispirms vēlreiz padziļinot un vispārinot pamatus (10./11. klase), tad mācoties dziļāk, šaurākā jomu lokā (11./12. klase). Tādēļ tiek piedāvāta iespēja vidusskolā saturu mācību jomās apgūt trijos līmeņos: pamata, optimālajā un augstākajā līmenī. Patlaban dokumentā aprakstīti sasniedzamie rezultāti optimālajam līmenim; augstākais līmenis nav izstrādāts, pirms nav panākta vienošanās par šo principu ieviešanu skolās Latvijā.

Priekšlikumu iesniegšana

Topošais mācību saturs veidots ar līdz šim plašāko pedagogu iesaisti. Tā izstrādē un pilnveidē dažādā veidā un apjomā bijuši iesaistīti turpat 300 praktizējošu Latvijas pedagogu, augstskolu mācītbspēku, bet jaunā mācību satura un pieejas aprobācijā un pilnveidē nākamo divu gadu laikā iesaistīs gandrīz 2000 pilotskolu – skolu un pirmsskolu - skolotājus.

Pirmsskolas, skolas, augstskolas, pedagogu profesionālās asociācijas vai biedrības, pilsētu vai novadu pedagogu metodiskās apvienības, uzņēmēju asociācijas vai biedrības u.c. ir aicinātas, apkopojot savu biedru, kopienas viedokli, iesniegt **oficiālus priekšlikumus par mācību satura un pieejas aprakstu** Valsts izglītības satura centrā elektroniski, sūtot e-pastu ar atsauci "Priekšlikumi mācību satura aprakstam" uz adresi visc@visc.gov.lv līdz 2018. gada 1. februārim.

Vienlaikus ikvienam interesentam, vecākiem, uzņēmējiem, interešu grupām iespējams ierosinājumus izteikt arī www.skola2030.lv. Visi ieteikumi tiks publiskoti. Izteiktos ierosinājumus izskatīs katras mācību jomas satura veidotāji pēc priekšlikumu iesniegšanas beigām 2018. gada 1. februārī. Tie tiks ņemti vērā, veidojot gala piedāvājumu apstiprināšanai MK nākamajā gadā.

Papildinformācija:
Signe Ernštreite,
projekts "Kompetenču pieeja mācību saturā"
signe.ernstreite@skola2030.lv
Tālr. 26119310
www.skola2030.lv

Par projektu

Valsts izglītības satura centra (VISC) īstenotā projekta Nr. 8.3.1.1./16/I/002 "Kompetenču pieeja mācību saturā" mērķis ir izstrādāt, aprobēt, pēctecīgi ieviest tādu vispārējās izglītības saturu un pieeju mācīšanai vecumā no 1,5 līdz 18 gadiem, kas ļaus skolēniem attīstīt dzīvei 21. gadsimtā svarīgas zināšanas, prasmes un attieksmes. Projektā paredzēta mācību satura izstrāde un aprobācija, mācību programmu, mācību un metodisko līdzekļu izstrāde, t.sk. bērniem ar speciālām vajadzībām vai veselības traucējumiem. Projektā tiks nodrošināta profesionālā pilnveide 6000 pedagogiem, t.sk. pedagogu komandām 100 pilotskolās un visu izglītības iestāžu vadības komandām, kā arī tiks veidota mācību līdzekļu vietne. Projektu VISC īsteno sadarbībā ar Daugavpils Universitāti, Latvijas Universitāti, Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmiju, Liepājas Universitāti, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmiju, Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmiju, Latviešu valodas aģentūru, Strazdumuižas internātvidusskolu - attīstības centru vājredzīgiem un neredzīgiem bērniem un pašvaldībām, kuru izglītības iestādes piedalās mācību satura aprobācijā.